

REFERAADID

V. I. Glazko. BIOSFÄÄRI AGROÖKOLOOGILINE ASPEKT: GENEETILISE MITMEKESISUSE PROBLEEM. (Агроэкологический аспект биосферы: проблема генетического разнообразия. Киев: Нора-принт, 1998. 208 с.)

Ukraina Põllumajandusteaduste Akadeemia Agraarökoloogia ja Biotehnoloogia Instituudi professori V. I. Glazko teost iseloomustab hea liigendatus. Raamat koosneb 23 peatükist ja seetõttu on sisu hästi jälgitav. Esimesed peatükid pühendab autor erialasele mõistekasutusele ja elukeskkonna saastumise üldistele küsimustele, minnes seejärel sujuvalt üle biosfääri geneetilise mitmekesisuse vähenemise põhjuste selgitamisele, peatudes lühidalt ka erinevate riikide meetmetel nimetatud protsessi pidurdamiseks.

Geneetikuna pöörab autor erilist tähelepanu biosfääri geneetilisele monitooringule ja bioindikatsioonile. Alates viiendast peatükist keskendutakse agrosfäärile, s.t. vaadeldakse geneetilise materjali arengut biosfääris, seostatuna inimese põllumajandusliku tegevusega. Agrosfääri all mõistetakse biosfääri osa, mida inimene kasutab põllumajandustootmises. Agrosfäär hõlmab seega kokku umbes 30% maakera maismaast. Teoses analüüsitakse põhjalikult väljasuremisohus olevate liikide, sortide ja tõugude (sh. aborigeensete tõugude) olukorda ning võimalusi nende säilitamiseks. Põhjalikult käsitletakse DNA-tehnoloogial rajanevaid geneetiliste ressursside säilitamise meetodeid, konserveerimist *in situ* ja *ex situ*. Antakse geneetilise informatsiooni evolutsiooniliste protsesside mehhanismide ja suuna tõlgendus lähtuvalt kirjandusandmete ja autori enda uurimistulemustest. Iseloomustatakse sütogeneetilisi meetodeid, vererühmade tüpiseerimist, valkude (ensüümide) ja DNA polümorfismi uurimist. Ülevahtlikult käsitletakse ÜRO, FAO, EAAP (Euroopa Loomakasvatuse Assotsiatsioon), Euroopa Liidu ja erinevate riikide meetmeid geneetiliste ressursside säilitamisel. Bibliograafia puudumist tuleb aga pidada raamatu suurimaks miinuseks, mis teose väärtust oluliselt kahandab.

Kokkuvõtteks võib öelda, et tegemist on heal kaasaegsel tasemel kirjatööga, mille suurim väärtus on tormiliselt areneva teaduse (DNA-tehnoloogia) metodoloogia kriitiline analüüs.

A. Karus

V. I. Glazko. LOOMADE DNA-TEHNOLOOGIA. (ДНК-технологии животных. Киев: Нора-принт, 1997. – 173 с.)

Teose parimaks iseloomustajaks on fakt, et see on esimene põllumajandusloomade DNA-tehnoloogiale pühendatud vene keeles avaldatud originaalraamat. Monograafias on oskuslikult ühendatud DNA-tehnoloogia teoreetilised ja rakenduslikud aspektid. Käsitlemist on leidnud aretustööks olulised (geneetiline polümorfism, genofondi analüüs, geneetilised defektid: BLAD jne.), aga ka veterinaarse diagnostika seisukohalt olulised (BLV – veiste leukoosi-viirus) probleemid. Raamatu laad lubab seda edukalt kasutada ka õpikuna loomakasvatuse ja loomaarstiteaduskonna üliõpilastele. Täpsema ülevaate saamiseks ja laiema huvi äratamiseks toome siinkohal ära ka monograafia sisukorra.

1. Sissejuhatus.
2. Põllumajandusloomade geneetika kaasaegsed suunad – 63 lk.
3. DNA-tehnoloogia ja markerite kasutamine selektsioonil (*marker assistant selection* – MAS) – 35 lk.
4. DNA-tehnoloogia patogeenidega nakatatud loomade diagnostikas – 4 lk.
5. DNA-tehnoloogia loomade geneetiliste haiguste diagnostikas – 9 lk.
6. DNA-tehnoloogia kodustatud ja metsikute imetajate liikide vaheliste fülogeneetiliste seoste hindamisel – 15 lk.
7. Kokkuvõtted.
8. Lisad.
9. Järelsõna.
10. Kasutatud kirjanduse loetelu (174 nimetust).
11. Inglisekeelne kokkuvõte ja sisukord.

A. Karus